

Környezeti hatások értékelése

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
Local Response to Climate Change

MEGHATÁROZNI A JELENTŐST...

A **jelentős** tényezőket (hatásokat)...

- **azonosítani** kell a KIR tervezése során;
- **figyelembe kell venni** a környezetvédelmi célok meghatározásakor;
- **ellenőrizni, kézben kell tartani** a KIR-programok révén, illetve utasítások, (dokumentált) eljárások alkalmazásával, méréssel figyelemmel kíséréssel.

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
Local Response to Climate Change

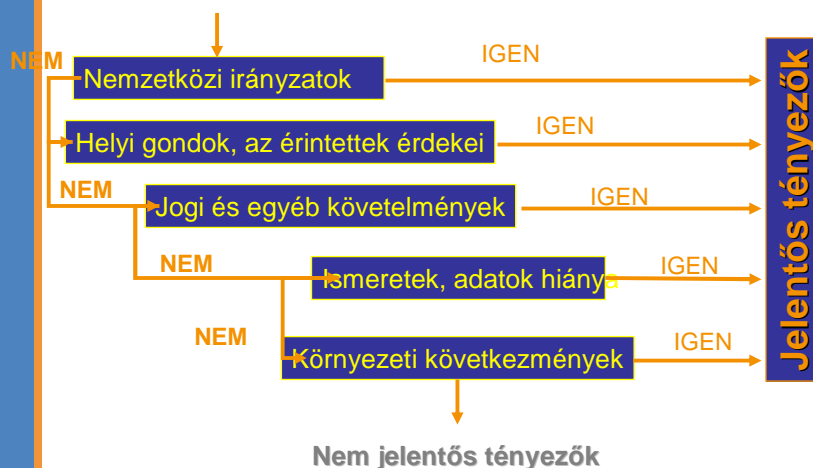
A JELENTŐSÉG ÉRTÉKELÉSE

- Figyelembe vehető szempontok:
 - Az érdekeltak elvárásai
 - Nemzetközi irányzatok
 - Helyi gondok és kényes kérdések
 - A jelenség (hatás) ismertsége
 - A jogszabályi szempontok
 - Környezeti kockázatelemzés (valószínűség és következmény)
 - Mindegyik változik, fejlődik

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
Local Response to Climate Change

„TÖLCSÉR” MÓDSZER

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
Local Response to Climate Change

KÖRNYEZETI KOCKÁZATELEMZÉS

- A veszély természete
- A bekövetkezés valószínűsége
- Környezeti következmények

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
Local Response to Climate Change

A kockázat fogalma

▪ *“Kockázat (főnév): valamely cselekvéssel járó veszély, veszteség lehetősége.”* (Magyar Értelmező Kéziszótár, 1972)

▪ *“ a kockázat egy nemkívánatos esemény bekövetkezésének objektívált bizonytalansága.”* Willet meghatározása 1901-ből

▪ *“ a kockázat a mérhető bizonytalanság.”* Knight definíciója 1921-ből

▪ *“a kockázat a veszteség bizonytalansága.”* Denenburg

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
Local Response to Climate Change

A kockázat fogalma

	$P = 1$	$P < 1$
POZITÍV KÖVETKEZMÉNY	ELŐNY	ESÉLY
NEGATÍV KÖVETKEZMÉNY	HÁTRÁNY	KOCKÁZAT

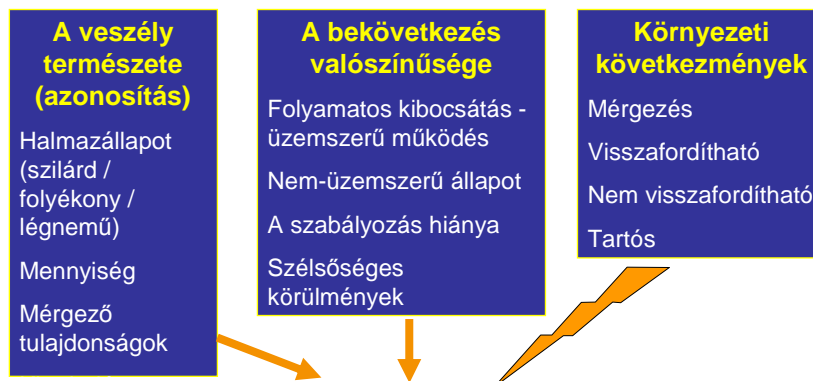
JELMAGYARÁZAT

$P = 1$ a biztos esemény valószínűsége
 $P < 1$ nem biztosan bekövetkező esemény valószínűsége
 $0 < P \leq 1$ vagyis $P = 0$ a lehetetlen esemény valószínűsége
 /esetünkben nincs értelmezve/

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
 Local Response to Climate Change

SZEMPONTOK A KOCKÁZATÉRTÉKELÉSBEN

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
 Local Response to Climate Change

EGY EGYSZERŰ KOCKÁZATÉRTÉKELÉS

$$K = (V) \times (S)$$

K = Környezeti kockázat

V = A bekövetkezés valószínűsége

S = A következmények súlyossága

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
Local Response to Climate Change

A kockázat időbelisége

- az időtényező jelentős szerepet játszik

- jelenlegi, illetve azonnali előnyöknek nagyobb az értéke, mint a későbbieknek
- ugyanaz mondható a hátrányokról is csak fordított előjellel, azaz a jelenlegi illetve azonnali hátrányokat, veszteségeket súlyosabbaknak tekintjük, mint a későbbieket

- diszkontálás tehát mind az előnyökre, mind pedig a hátrányokra értelmezhető

- az idő fájdalmas élményeket enyhítő szerepe

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
Local Response to Climate Change

A kockázat térbelisége

- a térbeliség három alapvető formája
 - a földrajzi eloszlás
 - a kockázatviselők azonosítása
 - a kockázat szóródása

- a térbeli távolság is befolyásolja a következmények megítélését
- térbeli diszkontálás

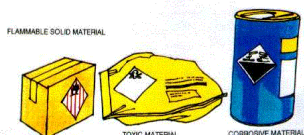

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
Local Response to Climate Change

Környezeti kockázatelemzés és -kezelés

A környezeti kockázatok fajtái:

- Természeti eredetű kockázatok:
 - földrengés
 - vulkánosság
 - árvizek
 - széllel kapcsolatos események

- Antropogén eredetű kockázatok:
 - ipar (kiemelten az atom-, vegyipar)
 - bányászat
 - közlekedés
 - hulladék- és szennyvíz elhelyezés

- ha a tömítéseket *gondosan* készítik és a szivárgó gáz *nem veszélyes*, akkor a tevékenység *nem kockázatos*;
- ha a tömítéseket *gondosan* készítik és a szivárgó gáz *veszélyes*, akkor *kicsi* vagy *jelentéktelen* a kockázat;
- ha a tömítéseket *gondatlanul* készítik és a szivárgó gáz *nem veszélyes*, akkor *kicsi* vagy *jelentéktelen* a kockázat;
- ha a tömítéseket *gondatlanul* készítik és a szivárgó gáz *veszélyes*, akkor a tevékenység *nagyon kockázatos*.

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
Local Response to Climate Change

KOCKÁZATÉRTÉKELŐ MÁTRIX

		Következmények				
		Nem súlyos következmények		Súlyos következmények		
		1	2	3	4	5
Magas Valószínűség	Alacsony	1	2	3	4	5
	2	2	4	6	8	10
	3	3	6	9	12	15
	4	4	8	12	16	20
	5	5	10	15	20	25

Környezeti kockázatelemzés és -kezelés

- kockázatelemzés célja:
 - a veszély valószínűségének meghatározása
 - várható következmények megállapítása

- technikai kockázatelemzés:
 - a létrehozandó objektumok működéséből származó potenciális negatív következményeknek és ezek valószínűségeinek meghatározására van szükség

- a helyesen tervezett rendszerben
 - a nagy gyakorisággal bekövetkező események következményeinek súlyosságát, míg a súlyos következményekkel járó balesetek bekövetkezési valószínűségét kell alacsony szinten tartani
 - a kockázat legyen állandó a különböző súlyosságú és gyakoriságú eseményekre, és mindig legyen kisebb, mint a megengedett érték

A mai valóság...

- a hazai kockázatcsökkentő törekvések lényegében a kontrollálhatóságot állítják a központba
- hazánkban a kockázat kontrolljának uralkodó módszere, a legtöbb területen, az előírás és ellenőrzés
- szórványosan fordulnak elő kockázat-kezelési rendszerek, módszeres kontroll

- mindennapos és a katasztrofális kockázat

- egy közúti balesetből származó egyetlen haláleset
- egy utasszállító repülő lezuhanása
- a vasúti keresztezésekben bekövetkező autóbusz-balesetek

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
Local Response to Climate Change

Minden jelentős környezeti tényezőt be kell vonni a szabályozásba:

A Managing Urban Europe Initiative
CHAMP
Local Response to Climate Change